

Folkehelsekonferansen // 21.09.2023

Samvirkningsmodell for helsefremmende stedsutvikling

Hege Hidle Aaser, Linstow og Marte Pettersen Buvik, SINTEF

Building Health – Helsefremmende stedsutvikling

- Bedre helse og økt livskvalitet gjennom stedsutvikling
- Fireårig forskningsbasert innovasjonsprosjekt i samarbeid mellom Linstow og SINTEF (2026)
- Finansiert av Norges Forskningsråd
- Prosjektet skal utvikle kunnskapsbaserte konsepter og nye arbeidsmetoder i eiendomsutvikling

HELSE

Fysisk aktivitet

Sosialt samhold, deltakelse, inkludering

Utsette behov for omsorgstjenester

STEDSUTVIKLING

Der vi bor

Der vi jobber

Der vi er på fritiden

Der vi beveger oss

Helsefremmende stedsutvikling

Adamstuen
Oslo Kommune

Runni
Nes Kommune

Sjøparken
Larvik Kommune

Romerike helsebygg
Lillestrøm Kommune

Vårt spørsmål:

Hvordan kan offentlige og private aktører samarbeide i *tidlig fase* for å realisere helsefremmende steder på en økonomiske bærekraftig måte?

2022   2023   2024   2025   2026   2027   2028   2029   2030

FASE 0
Etablere tillit og samarbeid
Avstemme felles mål
Utarbeide felles ambisjoner

FASE 1
Mulighetsstudie x 4
Forankring og medvirkning

FASE 2
Planinitiativ
Prosjektutvikling, medvirkning og utredninger

FASE 3
Reguleringsplan
Prosjektutvikling, medvirkning og utredninger

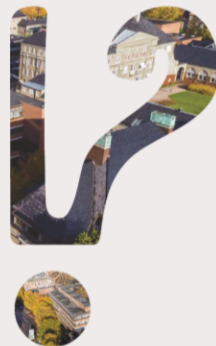
FASE 4
1. gangs behandling
m/ offentlig høring

FASE 5
2. gangs behandling
m/ politisk vedtak

Oslobygg KF

**VISJON/
STEDSSIGNATUR
(TBD)**

**FIRE
INNSATS-
OMRÅDER**

**ET HELSEFREMME
STED**

**SYNERGIER FRA
FLERFUNKSJONALITET**

**EN BÆREKRAFTIG
BYTRANSFORMASJON**

**SAMARBEID OG INVOLVERING
FOR EN LEVENDE UTVIKLING**

TRE PILARER

GRØNNERE

VARMERE

**MER
SKAPENDE**

**12 MÅL M/
DELMÅL
& STRATEGIER**

**NATUR I BYEN - EN
NY HAGE TIL
BYDELEN**

**GRØNN
MOBILITET I ET
BILFRITT OMRÅDE**

**BYGULVET-
HJERTET
I NABOLAGET**

**INKLUDERENDE
OG MANGFOLDIG
MØTEPlass**

**EN KJENT
DESTINASJON MED
LOKAL IDENTITET**

**ET KREATIVT,
INVOLVERENDE OG
LÆRENDE STED**

**BEVARING OG
OMBRUK SOM
BYGGEKLOSSER**

**EN KLIMAAMBISJOS
UTVIKLING**

**FREMTIDSRETTET
BOLIGTILBUD**

**BRUKERORIENTERT
UTVIKLING**

**UTVIKLING V.
SAMARBEID OG
SAMVIRKNING**

**BÆREKRAFT FOR
ØKONOMI OG
GJENNOMFØRING**

Hva har vi lært så langt? Foreløpige funn fra følgeforskningen

- Følgeforskning:
  - Å "følge med", dokumentere og forstå utvikling av et tiltak eller en prosess over tid og gi innspill og tilbakemelding med tanke på forbedring og læring.
  - Hensikten er å utvikle praksisnær og generisk kunnskap om samvirkningsmodeller i tidlig fase for realisering av helsefremmende steder
- Metode og data:
  - Kvalitative intervju av åtte nøkkelpersoner i prosjektet, fire fra hver organisasjon
  - Ambisjonsdokument

Hvordan har man jobbet (annerledes)?

- Fra å starte med selve byggene til å starte med den ønskede effekten av det man bygger (output vs. outcome)
- Fra strømlinjeformet og lineær eiendomsutvikling til smidig prosjektutvikling – iterativt, lærende og innsiktsbasert
- Kommunen: fra å bygge enkeltstående byggeprosjekter oppdelt etter formål og behov til helhetlig utvikling av flerformålstomt sammen med en privat utvikler
- Privat utvikler: fra å tilstrebe verdiskaping så tidlig som mulig til å bruke tid og ressurser i en fase der man enda ikke vet om dette vil gi lønnsomhet på sikt
- Dette krever:
  - For kommunen: å få mandat til å teste ut en ny måte å jobbe på sammen med en privat utvikler, intern jobbing for å ufarliggjøre og trygge andre etater på arbeidsformer
  - For privat utvikler: å tenke langsiktig og bruke tid på å forstå den kommunale aktøren man skal samarbeide med

Tre viktige forutsetninger for en vellykket samarbeidsmodell i tidlig fase

1. Å skape et **tillitsbasert** samarbeidsklima

2. Å skape **felles** eierskap og engasjement

3. Å **ramme inn** samarbeidet

1. Å skape et tillitsbasert samarbeidsklima

- Vise kompetanse og erfaring
- Troverdighet og integritet
- Ta seg tid og hyppige møtepunkt
- Nysgjerrighet og raushet
- Åpenhet og ærlighet om intensjon, mål og risiko
- Balanse mellom komplementaritet og likhet
- Trygge og utviklingsorienterte folk

"Det at de tar seg tid til å følge oss, bidrar til å skape stor tillit"

"Vi skal skape et fantastisk sted sammen, men det må også gå rundt, det er viktig"

"Det handler om folk, til syvende og sist"

2. Å skape felles eierskap og engasjement

- Én pådriver i hver organisasjon
- Ingen formell prosjektlederhatt
- Kjernegruppe som beslutningsorgan
- Flat struktur, alle kan mene noe om alt
- Holde igjen på løsninger
- Tydeliggjøre det man forenes om – bærekraftsmål og kommuneplanens samfunnsdel
- Forankring og involvering i egen organisasjon

"Det er ingen som er sjefen for dette samarbeidet, det er litt sånn som i Tour de France, noen ganger er det en av oss som trekker, noen ganger en annen".

"Å sitte på pennen"

Er du for konkluderende blir det ikke vårt, hele prosessen har vært bygget under at det skal være vårt felles prosjekt og da kan det ikke være noen som er for langt fremme i skoene"

"Produktet er vårt fordi det er så mange fra begge sider som har vært med i prosessen"

3. Å ramme inn samarbeidet

- Enes om *hva* man samarbeider om i hvilke faser
- Balansere det visjonære og det konkrete
- En målstyrt prosess med delmål og milepæler
- Skape forutsigbarhet i en overveldende og kompleks prosess
- Vise fremdrift og resultater underveis
- God prosess- og strategikompetanse

"Det at vi har delt prosjektet opp i konkrete arbeidsprosesser, har gjort det veldig effektivt"

"En slik måte å jobbe på er også med på å "roe ned" egen organisasjon, vi kan melde fra om hvor vi er i prosessen"

Bevissthet om risikoer og utfordringer som kan komme

- Målkonflikter når byggene skal realiseres
- Fremdriftsutfordringer, ulike grad av hastverk, kommunal sendrektighet
- Forventninger og bestillinger fra egen organisasjon/det politiske systemet som endrer premissene for felles stedsutvikling
- Utålmodighet i organisasjonene
- Nok tid og kapasitet til å jobbe på denne måten
- Å skape eierskap til ambisjonene for de som "sitter med pennen i hånden" og de som skal medvirke og mene noe om det i neste fase
- Å balansere det som er helsefremmende kvaliteter i området med det som gir økonomisk bærekraft

Vil en slik samvirkningsmodell i tidlig fase øke sannsynligheten for realisering av helsefremmende steder?

Stay tuned!

Takk for at dere kom 😊

Følg oss gjerne på

Linked in

- Linstow
- Hege Hidle Aaser
- Marte Pettersen Buvik